

GutSábész

גוט שבת 20. évfolyam 12. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 15:34 • כ' כסלו תשע"ה • 2017. 12. 8. • פרשת וישב • Szombat kimenetele: 16:45

Biztonságban vannak-e az európai zsidók?

A Tett és Védelem Alapítvány konferenciája

A Tett és Védelem Alapítvány alapításának 5. évfordulója alkalmából nemzetközi konferenciát rendezett Budapesten kiemelkedő hazai és külföldi szakértők bevonásával. A konferencián részt vett *Andrew Baker* rabbi, az Amerikai Zsidó Bizottság (AJC) nemzetközi igazgatója, az EBESZ antiszemitizmus elleni küzdelemért felelős megbízottja is.

Köves Slomó rabbi megnyitó beszédében elmondta: évtizedekig úgy vélték a zsidó közösségek, hogy nem tudnak semmit tenni a saját védelmükben, ez az állam, emberjogi aktivisták, a civil szervezetek, a nagyhatalmak feladata. Azonban az a tapasztalat, hogy amikor igazán kellett volna a segítség, egyedül maradtak. Ebből következik, hogy a zsidó közösségeknek mindenekelőtt saját maguknak kell felelősséget vállalniuk biztonságukért. Mint kifejtette,

napjaink kihívásai tetteket követelnek, akár a fundamentalista iszlám erősödéséről, akár a szélsőbaloldali szervezetek Izrael-ellenességéről van szó. Köves rabbi szerint hazánkban továbbra is a Jobbik által gerjesztett szélsőjobboldali ideológia jelenti a fő problémát, mellyel szemben a Tett és Védelem Alapítvány a jövőben is fel fog lépni partnerei támogatásával.

Dr. Mikola István államtitkár elmondta, hogy Magyarország a migrációs válság idején is biztonságos hely maradt, és biztonságos otthona a zsidó közösségnek is. *Dr. Latorcai Csaba*, a Miniszterelnökség helyettes államtitkára hangsúlyozta: Európa ma gazdag, de gyenge, ráadásul képtelen felismerni gyengeségét és fellépni ellene.

A konferencia első paneljében az Európát ért nagytömegű migráció természetének,

mozgatórugójának és a vele együtt járó hatások kockázatainak feltárásával foglalkoztak a szakértők, köztük *Bodnár Dániel*, a TEV elnöke. Megvizsgálták, hogyan lehet a jelenleggel együtt járó terrorfenyegetettséget azonosítani, visszaszorítani és a fundamentalista iszlám mozgalmaktól kiinduló, egyre erősödő zsidóelleneséget marginalizálni.

A második panel, többek között *Kovács András*, *Róna Dániel* és *Hann Endre* kutatók részvételével az antiszemitizmus mérésének módszertani kérdéseit járta körbe. A konferencia harmadik részében az oktatás és az előítéletesség kapcsolatáról volt szó. A meghívott előadók álláspontja szerint a világnézetükben bizonytalan vagy radikális gondolatokra nyitott fiatalok tájékoztatása kulcskérdés az antiszemitizmus elleni fellépésben.

Gyászolunk

Hosszú, súlyos betegség után elhunyt *Hoffmann Iván*, vállalkozó, az óbudai közösség tagja, a *Magyar Zsidó Kulturális Egyesület* egyik alapítója, Óbuda egykori önkormányzati képviselője, a *Szombat* című

kulturális folyóirat szerkesztőbizottságának és a *Lauder Javne Zsidó Iskola* kuratóriumának tagja. Hoffmann Iván szíven viselte kerülete fejlődését éppúgy, mint a zsidó közösség gyarapodását.

Temetésére november 29-én az Óbudai zsidó temetőben került sor. Barátok, rokonok, munkatársak kísérték utolsó útjára *Jeruchám ben Jichákot*. Az óbudai zsidó közösség nevében osztozunk a család gyászában.

CEDEK-adománybolt

Van egy kis bolt a város közepén, ahol talán még nem jártál, amit talán még nem láttál. Pedig érdemes! A CEDEK Adománybolt a Baross u. 61. szám alatt várja a megunt, de szép állapotú, hibátlanul működő használati tárgyait, hogy azok új tulajdonost találva új életre keljenek.

Nyitva: H-Cs. 10-18 óráig.

Pénteken 10-14 óráig.

Akár hozol – Akár viszel

– Jót teszsz.

Balról jobbra: *Szalai Kálmán* (titkár, TEV), *Eli Hazan*, a Likud nemzetközi kommunikációs igazgatója, *Michael Whine*, a londoni Community Security Trust igazgatója és *Andrew Baker* (AJC nemzetközi igazgató, EBESZ antiszemitizmus elleni küzdelemért felelős megbízott)

Hetiszakasz

József, a szolga

Szakaszunkban – *Vájésév* (1Mózes 37-40.) – a fiatal József megtartja magát testvéreivel, akik halálhírét költik, és eladják őt vándor kalmároknak, akik Egyiptomba viszik, ahol házi-szolga lesz Potifár, a Fáraó egyik főembere házában. Közben Jehudá eltávolodik testvéreitől,

önállósítja magát, megnősül és három fia születik, akik közül kettő meghal. József közben Egyiptomban emelkedik a ranglétrán, Potifár házában vezetője lesz, majd annak felesége szemet vet rá, és amikor nem sikerül elcsábítania – megvádolja és börtönbe juttatja.

Zsidó híradó

Egyre több a CEDEK-önkéntes

A CEDEK legutóbbi, november 29-ei Almássy téren szervezett ételosztásán az önkéntesek nemcsak 500 adag meleg ételt, friss kenyeret, gyümölcsöt és forró teát, hanem ruhaneműket és takarókat is kiosztottak az odalátogatóknak. A szervezet munkáját november utolsó szerdáján különleges vendégek is segítették. Bajkai István, Erzsébetváros alpolgármestere a kerület képviselőjében bújó cedekek pólóba és osztott ételt több száz budapesti nélkülözőnek. *Köves Slomó*, az EMIH vezető rabbija, valamint a Bét Menáchem Héber-Magyar Kéttannyelvű Általános Iskola kisdíákjai is aktívan segítettek az ételosztást.

A CEDEK kiemelten fontosnak tartja, hogy figyeljünk egymásra, segítsünk rászoru-

ló embertársainkon nemre, korra, származásra, vallásra való tekintet nélkül. „A segítségnyújtásnak számos formája lehet, de talán a meleg étel és ruhanemű az, ami azonnali, kézzelfogható támogatást jelent mindenki számára.” – véli *Szilágyi Nóra*, a szervezet vezetője. A szeretetszolgálat továbbá szívesen fogad minden adományt, mellyel a nehéz sorsú emberek segítségére lehetnek. A felajánlásokat a szervezet a havi ételosztások helyszínein, illetve a Baross utca 61. szám alatti irodájában minden munkanapon fogadják.

A CEDEK honlapján (www.cedek.hu) további részletes információk találhatóak a szeretetszolgálat aktuális projektjeiről.

A veremben gubbasztó fiú

Eheti tórai szakaszunkban valódi nagy drámáknak lehetünk szemtanúi: tarka kabát, testvéri rivalizálás, kigyókkal elárasztott verem képei uralják történetünket. Amikor a testvérek összebeszélnek József ellen, és megállapodnak a meggyilkolásában, a legidősebb fivér, Rubén, bátor erőfeszítést tesz öccse életének megmentése érdekében: azzal a javaslattal áll elő, hogy Józsefet csak vessék a verembe megleckézettetés céljából, s így nem kell, hogy fivérük vére tapadjon a kezükhöz.

Rási magyarázata szerint maga a Tóra is bizonyítja, hogy Rubén eredendő szándéka az volt, hogy megmentse Józsefet testvérei karmai közül, s visszavigye őt apjuknak. Azonban a sorsnak más terve volt. Amíg Rubén távol volt, Józsefet rab-szolgának adták el testvérei. Amikor visszatért és látta, hogy öccse már nincs a veremben, azt gondolta, hogy meghalt, így bánatában megszagatta a ruháit. Vajon hol lehetett Rubén, amikor József eladásáról szóló üzlete megkötöttet? Hová tűnt hirtelen?

Rási erre azt feleli, hogy Rubén éppen *tsuvat* gyakorolt, s zsákruhába öltözve böjtölt, amiért apja házasesetét megzavarta. (1Mózes 35:22. alapján). A lubavicsi Rebbe úgy magyarázza, hogy mivel a fenti eseménysorok következtében került József Egyiptomba, majd utána a többi zsidó is, bizonyos értelemben Rubén rossz időzített *tsuvája* volt az oka az egész azt követő egyiptomi száműzetés időszakának! Testvére megmentése helyett saját spiritualitásával volt elfoglalva, amivel az egész zsidó nép további sorsát peccéltelte meg.

A veremben senyedő József képe hitelesen tárja elénk mindennapjaink fájó jelenségét is. Ugyanis az életmentés nem csak fizikai, de spirituális értelemben is kötelezettséget ró ránk. Hány olyan zsidó, sőt, rabbi van, aki éppen saját spirituális felemelkedésével van elfoglalva, és közben nem veszi észre a körülötte veremben senyedő fiatal generációt? A gondolat kijózanító, és válaszként tettekért kiált.

Kovács Jichak rabbinövendék írása Yossi Goldmann rabbi írása nyomán

A hét témái: december 11-14.

www.zstsz.hu

Hétfő:	<ul style="list-style-type: none"> A hanukiák formai átalakulása térben és időben Mire jó a böjt?
Kedd:	<ul style="list-style-type: none"> Júda Makkebaus és Judit – Hanuka hősei Megengedett-e a szórásos temetés? – A zsidó temetkezés szabályai
Szerda:	<ul style="list-style-type: none"> Ellentmondások: Mire szolgál a nemek különválasztása a zsinagógában? Miért nem hívják fel nőt a Tórához? És további érdekes kérdések a témában „József felemelkedése” (1Mózes 41.)
Csütörtök:	<ul style="list-style-type: none"> Talmud Bráhot traktátus Ha nem a Sántától, akkor honnan ered a rossz? – A monoteizmus igazi jelentése

ZSIDÓ TUDOMÁNYOK SZABADEGYETEME

Tanulj velünk te is!

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 15:40: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 13:00 Délutáni ima (a Keren Orban);

17:00: **Főösleges volt-e a hanukai csoda?** (*Oberlander Báruch rabbi előadása*);

18:00: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

15:25: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás

18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

„Énekelj egy dalt!”

A nevem Ben Zion Shenker. Szüleim 1921-ben érkeztek az Egyesült Államokba a lengyelországi Lublin környékéről. New York-ban telepedtek le, én ott születtem meg és nevelkedtem fel. Nagyjából 13 éves lehettem, amikor egy Joshua Samuel Weisser nevű, híres kántor meghallotta, ahogyan a zsinagógában énekeltem – egy pólisi stiebelben a Bedford Stuyvesant-on –, és megkérdezte apámat, megengedi-e, hogy csatlakozzam a kórusához. Bár a szüleim kezdetben nem járultak ehhez hozzá, Weisser kántor addig erősködött, amíg végül kötélnék álltak, egyetlen feltétellel: ha el kell utaznom egy előadás miatt, akkor csakis a helyi rabbi házában szállásolhatnak el, hogy tudják, jó kezekben vagyok.

Weisser kántor egy bensonhursti zsidó központ cházánja volt; a hozzá tartozó zsinagóga rabbija Shlomo Aharon Kazarnovsky, egy lubavicsi haszid volt. Az ő asztalánál hallottam először a Chábád tanításokról, és nála ismerkedtem meg a Chábád nigunokkal (dallamokkal), melyeket igen inspirálónak tartottam.

1946-ban, 21 éves koromban elkísértem apámat Erec Jiszráelbe; ott találkoztam egy Mose Simon Gesuri nevű férfival, aki haszid zenével foglalkozott. Ő kért meg arra, hogy vigyek el némi anyagot egy bizonyos Schneerson rabbinak, a lubavicsi Rebbe vejének.

Hazatérésem után nekiláttam, hogy felkutassam ezt a Schneerson rabbit, és meg is találtam az irodáját Crown Heightsben, az Eastern Parkway 770-es szám alatt. Bár előzetes egyeztetés nélkül érkeztem, szívélyesen behívott. Nem tudhattam, hogy néhány éven belül ő lesz a Rebbe. Emlékszem azonban, hogy igen nagy benyomást tett rám. Karizmatikus volt, ez bizonyos, és érdeklődött irántam. Azt gondoltam, hogy egyszerűen átadom neki Gesuri úr küldeményét, és megyek, de kérdéseket intéztem hozzám. Tudni akarta, ki vagyok, hol tanulok és miért mentem a Szentföldre. Így elmeséltem neki, hogy apám utazott oda meglátogatni a bátyját, és elvitt magával. Erec Jiszráelben írtam egy dallamot a 23. zsoltárhoz, az Isten a pásztoromhoz, amit azonnal énekelni is kezdtek egy haifai zsinagógában. Végül ez lett a leghíresebb szerzeményem.

Nem sokkal a Rebbével való találkozásom után kezdtem el járni azokra a beszédekre, melyeket különleges alkalmakkor tartott. Ezek nem elsősorban lubavicsi haszidioknak szóló beszédek voltak, és így nagyon népszerűvé váltak a környék jesivatánulói között, például az én iskolám, a Torah Vodaas, a Chaim Berlin, valamint más jesivák diákjai között.

Ben Zion Shenker rabbi világhírű zsidó zeneszerző, aki több mint 400 dallamot mondhat magáénak. Az interjú brooklyni otthonában, 2010 áprilisában készült.

A Rebbe ilyenkor nagyjából másfél órán át beszélt, számos témát érintve emlékezetből, jegyzetek nélkül, ami egészen megdöbbentő volt. Nyilvánvaló volt, hogy enciklopédikus tudással rendelkezik a zsidó szövegeket illetően, melyeket mélységükben elemzett. Azt gondoltam, zsenivel állok szembe, annyira inspirált tanításainak szépsége.

Miután ő lett a Rebbe, többször is lehetőségem nyílt a vele való személyes találkozásra. Két alkalmat szeretnék itt kiemelni.

Az első 1965-ben volt, amikor apám borzalmas balesetet szenvedett. Szukot első napjának reggele volt, apám ment lefelé a lépcsőn, kezében a lulávja, és elvett egy lépcsőfokot. Elesett, fejét beütötte a falba, és koponyatorése lett. Mire megtalálták és kórházba szállították, kómában volt.

A helyzet szörnyű volt, és a családom engem küldött, hogy kérjek áldást a Rebbétől. Amikor a 770-be értem, a Rebbe egy *fárbrengen* (haszid összejövetel) közepén volt éppen. Több száz haszidja zsúfolódott be a szukába, képtelenség volt, hogy odaférkőz-

zek hozzá. J. J. Hecht rabbi azonban, aki a Rebbe egyik jobbkeze volt, észrevette az idegességemet, és miután elmondtam neki, mi történt, keresett két embert, akik megragadtak a karomnál fogva, és egyenesen a Rebbe előtt tettek le.

A Rebbe először megdöbbent, de amikor látta, milyen borzalmas állapotban vagyok, megkért, hogy mondjam el, mi történt. Amilyen

hogy mi nem voltunk Chábád haszidok, de mégis így érdeklődött a Rebbe személyesen irántunk.

Majdnem tíz évvel később, 1974-ben még egyszer lehetőségem volt arra, hogy a Rebbe előtt énekeljek. Akkoriban Crown Heightsben éltem, Yosef Weinberg rabbi közelében, aki a Tánjáról tartott rádiós előadásokat. Egy napon odajött hozzám, és így szólt: „A Rebbe születésnapján – niszán hó 11-én – minden évben egy nigunt ajándékozunk neki. Egy napon odajött hozzám, és így szólt: „A Rebbe születésnapján – niszán hó 11-én – minden évben egy nigunt ajándékozunk neki. Egy napon odajött hozzám, és így szólt: „A Rebbe születésnapján – niszán hó 11-én – minden évben egy nigunt ajándékozunk neki. Az ideai nigun azonban úgy tűnik, nem lett felkapott. Tudna egy dallamot komponálni a Rebbe számára?”

Nem tudtam, mit mondjak, mert azt se tudtam, hogy kezdjek hozzá. Így hát megkérdeztem, hogy a Chábád stílusában kell-e lennie, de azt mondta, hogy nem feltétlenül. Szabad kezét adott nekem, azt írhattam, amit akartam.

Elkezdtem hát gondolkozni, és a 73. zsoltárra írtam egy melódiát – ez az a zsoltár, melyet 72 éves korában mond az ember. Amikor elkészültem, felhívtam Weinberg rabbit, és megkérdeztem: „Mi legyen velem?”

Azt válaszolta: „Jöjjön el a következő *fárbrengenre*, és üljön a Rebbe háta mögött. Amikor jellek, kezdjen el énekelni.” Így is történt. A jelre belefogtam: „*Vá-Áni kirvász Elojím li tojv - Én pedig – Isten közelsége jó nekem.*”

Először mindenki meglepődött. De aztán a Rebbe hátrafordult, és mosolygott, így folytattam a dalt, kicsit meggyorsítva a tempót. A Rebbe egyszer csak nagyon izgatott lett, és integetni kezdett a kezével. Mindenki megjegyezte a melódiát, és együtt énekeltük újra és újra.

A feleségem a női részben ült, és egy hölgy, aki nem tudta, hogy az én feleségem, azt mondta neki: „*Sz'iz ungenumen! Der Rebbe hat dosz ungenumen!* – Elfogadta! A Rebbe elfogadta!”

Ben Zion Shenker rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Bár apám a következő napon, chol hámoed első napján elhunyt, annyi időre magához tért a kómából, hogy el tudja mondani a vidujt, a bűnvallomást, és ezért halás voltam. Tartsák észben,

Kóser konyha

Fűszeres olajok

Hanuka alkalmából két sokoldalúan felhasználható, fűszeres olajat mutatunk be, melyek csinos üvegben ajándnak is tökéletesek.

Rozmaringos-babérleves olívaolaj

3 egész babérlevél

1 rozmaringágacska

5 szem feketebors

¼ kk. koriandermag

2 dl extra szűz olívaolaj

Az olajat jól záródó üvegedénybe töltjük. A babérleveleket megmossuk és megszáritjuk, a rozmaringot vízbe áztatjuk, majd alaposan megvizsgáljuk, nehogy bogár kerüljön általa az olajba. A fűszereket hozzáadjuk az üveg tartalmához, majd lezárjuk azt. Két héten át naponta-kétnaponta kissé megmozgatjuk az üveget, hogy minél jobban kioldódjanak az ízanyagok. Húsételekhez, sültetekhez használhatjuk.

Paprikás olaj

1 kk pirospaprika

3-4 szem feketebors

¼ kk chillipehely

2 dl napraforgó olaj

A fenti módszer szerint elkészítjük az olajat. Vigyázzunk, mert igen csípős lesz, egyszerűen csak kis mennyiséget adjuk az ételhez.

Az *Egység* magazin 100. számában további recepteket talál és mindent megtudhat az olaj és a zsidóság kapcsolatáról.

A haszidizmus olyan, mint az elektromosság

Az izraeli Kfár Chábádot, a világ első, kizárólag lubavicsi haszidok lakta települését 1949-ben alapította *Joszéf Jichák Schneerson* rabbi, a hatodik lubavicsi rebbe. Az elektromos áramot 1953 végén vezették be faluba, így aztán az ott élők legnagyobb öröme már lámpafénynél ünnepeletheték kiszív hó 19-ét, a haszidizmus újévét. Ezen a napon arra emlékezünk, hogy a chábád haszidizmus alapítója, a liádi *Snéur Zálmán* rabbi kiszabadult a cári börtönből. Kfár Chábád áramszolgáltatásának bevezetéséhez nagy segítséget nyújtott az egykori rebbe nevét viselő *Snéur*

Zálmán Sázár, Izrael akkori államelnöke.

A hetedik lubavicsi Rebbe, *Menáchem Mendel Schneerson* rabbi egy Sázárnak szóló, meleg hangú levélben emlékezett meg erről az eseményről, megköszönve az elnök támogatását. „Ősrégi zsidó szokás, hogy mélyebb értelmet és útmutatást keressünk minden eseményben” – írja a

Rebbe – „Az elektromosság a természet egyik rejtett erőforrása. Nem tudjuk öt érzékszervünk egyikével sem érzékelni, csak az általa kiváltott hatásokból tudunk a létezéséről. Azonban ez a rejtett erőforrás képes elüldözni a sötétséget és fényt gyújtani az éjszakában. Így az elektromosság fizikai analógiája a haszidizmus spirituális erőforrásának, mivelhogy a Tóra rejtett értékei és legmélyebb titkai – ahogy azokat a haszid tanítások és a haszid életmód feltárja – elüldözi az anyagi világ sötétségét és fényt gyújt a fizikai létezés homályában.”

A rabbi válaszol

Kisbabák hordozása sábeszkor

Kedves rabbi!

Most született gyermekem, és nem vagyok biztos benne, hogy sábeszkor lehet-e sétálni az utcán gyermekemmel, hogy magamra kötöm, mint egyébként hétköznap.

Egy friss aggódó anyuka

Kedves Anyuka!

Az egyik legfontosabb micva a sábesz, a péntek estétől szombat estig való pihenés betartása (Jeruzsálemi Talmud, *Nödárim* 3:9.). Ezzel mutatjuk, hogy elismerjük a világ urának és teremtőjének, Istennek a létezését (2Mózes 20:8-11.). Ahogy Isten megpihent a teremtéstől ezen a napon, úgy mi is pihenünk, és nem végzünk teremtő munkát. Bölcseink 39 féle munkáról állapították meg, hogy a teremtés kategóriájába esik (Talmud, *Sábát* 73a.).

Ezek között van a vivés is, mégpedig magánterületről közterületre, közterületről magánterületre, illetve közterületen egyik pontról a másikra való cipelés (uo. 96a-b.). A Talmud második leghosszabb traktátusa 157 lapon keresztül a sábeszi törvényekkel foglalkozik, és ezen belül a vivés tilalma a legelső téma, amit tárgyal. Ahogy tárgyakat, úgy gyereket se szabad cipelni (*Sulchán áruch*, OC 308:41.; SÁ RSZ 81.; *Misná brurá* 154.), és ebből a szempontból mindegy, hogy kézben vagy hordozókendőben visszük-e, mert ez is a vivés egyik módja (lásd *Smirat sábát köhlichátá* 1. kötet 18:50.).

Aki kisgyermekre vigyáz otthon, az fel van mentve az alól, hogy zsinagógába menjen szombaton, mivel sokkal fon-

tosabb micvát végez. Sokszor mondják nekem anyukák, hogy így kimaradnak a közösségi étkezésekből a zsinagógákban. A közösségi étkezések célja, hogy azokat is bevonjuk, akiknek másként nincs lehetőségük kósert enni vagy nem ismerik a sábeszi hangulatot. Én azt szoktam javasolni az édesanyáknak, hogy használják ki ezt az időszakot, és teremtsék meg az otthoni sábesz hagyományát. Gyerekkorom legkedvesebb emlékei közé tartoznak a péntek esti-szombati étkezések, amikor hosszú beszélgetéseket lehetett folytatni édesapámmal és a család többi tagjával az asztalnál, mert mindenki ráért, senki ne sietett sehova.

*Üdvözzel:
Oberlander Báruch*

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**
A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

